

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

(для кандидатів на посаду судді апеляційного адміністративного суду)

за адміністративним позовом

Львівського обласного відділення Фонду соціального захисту інвалідів

до

Державного підприємства «Львівська енергогенеруюча компанія»

про

стягнення адміністративно-господарських санкцій та пені

ВОСЬМИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

79005, м. Львів, вул. Сакаганського, 15
(032) 261-43-58 inbox@8aa.court.gov.ua

_____ р.

Справа №340/98765/24

Восьмий апеляційний адміністративний суд у складі колегії суддів:

головуючого - судді Терненка І.Ю.,

суддів: Грузько В.В.; Паламарчук І.К.,

за участю секретаря судового засідання - Гавриленко С.В.

розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду апеляційну скаргу Львівського обласного відділення Фонду соціального захисту інвалідів

на рішення Львівського окружного адміністративного суду від 17.11.2023, (повний текст складено 20.11.2023) (суддя Резниченко М.О.)

у справі № 340/98765/24

за позовом Львівського обласного відділення Фонду соціального захисту інвалідів (79001, м. Львів, вул. Т. Шевченка, 15, код ЄДРПОУ 10447867)

до Державного підприємства «Львівська енергогенеруюча компанія» (79022, м. Львів, вул. Ярославів Вал, 91, код ЄДРПОУ 21908224)

про стягнення адміністративно-господарських санкцій та пені,

ВСТАНОВИВ:

Короткий зміст позовних вимог

Львівське обласне відділення Фонду соціального захисту інвалідів (далі - Позивач) звернулося до суду з адміністративним позовом до Державного підприємства «Львівська енергогенеруюча компанія» (далі - Відповідач), про стягнення адміністративно-господарських санкцій у розмірі 849 755, 41 грн та пені у розмірі 3 568,95 грн.

Вимоги обґрунтовані тим, що відповідач не виконав вимоги статті 19 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», тобто замість 16 працевлаштував лише 9 осіб з інвалідністю. Оскільки відповідач не використав додаткових можливостей для пошуку осіб з інвалідністю для зайняття вакантних посад на підприємстві, не вжив усіх заходів для працевлаштування таких осіб у 2022 році, то зобов'язаний сплатити адміністративно-господарські санкції.

Короткий зміст рішення суду першої інстанції

Рішенням Львівського окружного адміністративного суду від 17 листопада 2023 року у задоволенні позову відмовлено.

Ухвалюючи рішення, суд першої інстанції виходив з того, що в діях відповідача відсутній склад правопорушення, за вчинення якого Законом України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» передбачено застосування адміністративно-господарських санкцій.

Суд наголосив, що підприємство не несе відповідальності за невиконання нормативу працевлаштування осіб з інвалідністю, якщо розроблено необхідні заходи по створенню для них робочих місць. Йдеться зокрема про випадки, коли підприємство створило робочі місця для таких осіб та своєчасно, достовірно, в повному обсязі проінформувало відповідні установи, але фактично не працевлаштувало особу з інвалідністю з причин незалежних від нього, як то: відсутність осіб з інвалідністю; їх відмова від працевлаштування на підприємство; бездіяльність державних установ, які повинні сприяти працевлаштуванню осіб з інвалідністю.

Судом зазначено, що відповідачем вживалися необхідні заходи для працевлаштування інвалідів. Так, центру зайнятості систематично повідомлялося про наявність вакантних посад для працевлаштування інвалідів, йому надавалася інформація про вжиті заходи, направлялися копії звітів щодо попиту на робочу силу та подання оголошень про вакантні посади.

Короткий зміст вимог апеляційної скарги

Не погоджуючись з такими висновками, Позивач подав апеляційну скаргу, в якій просить скасувати рішення суду першої інстанції як незаконне та ухвалити нове, про задоволення позову.

Доводи скарги аналогічні викладеним у позовній заяві та обґрунтовані тим, що відповідачем не виконано вимог статті 19 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні».

Так, Позивач:

переконаний, що відповідач повинен працевлаштувати 16 осіб з інвалідністю, а працевлаштував лише 9;

вважає, що Державне підприємство «Львівська енергогенеруюча компанія» не використало додаткових можливостей для пошуку осіб з інвалідністю для зайняття вакантних посад, не вжило усіх заходів для працевлаштування осіб з інвалідністю за 2022 рік, а тому повинно сплатити адміністративно-господарські санкції;

стверджує, що оскаржуване ним рішення суду прийнято за неповно та неправильно встановлених обставин цієї справи і з порушенням норм матеріального та процесуального права.

За подачу апеляційної скарги апелянтом сплачено судовий збір у розмірі 12 799,87 грн

Дії суду апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційної скарги

Ухвалою Восьмого апеляційного адміністративного суду від 26.12.2023 відкрито апеляційне провадження, встановлено строк для подання відзиву на апеляційну скаргу та призначено справу до судового розгляду.

Узагальнені доводи та заперечення інших учасників справи

Відповідач правом подання відзиву на апеляційну скаргу не скористався.

Обставини справи, встановлені судом першої інстанції та перевірені судом апеляційної інстанції

Державне підприємство «Львівська енергогенеруюча компанія» подало до Львівського відділення звіт про зайнятість та працевлаштування інвалідів форми 10-ПОІ за 2022 рік. Згідно звіту: середньооблікова кількість працівників становить 408 осіб, з них 9 осіб середньооблікова кількість штатних працівників, яким встановлено інвалідність; кількість осіб з інвалідністю штатних працівників, які повинні працювати на робочих місцях, створених відповідно до вимог статті 19 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» - 16 осіб.

Отже, у 2022 році у відповідача працювало 9 осіб з інвалідністю, що на 7 осіб менше ніж встановлений норматив у 16 осіб. Між сторонами відсутній спір з приводу правильності розрахунку суми адміністративно-господарських санкцій та пені.

Відповідач надав копії звітів форми №3-ПН «Інформація про попит на робочу силу (вакансії) за 2022 рік» з відмітками про отримання центром зайнятості про наявність вільних місць для працевлаштування осіб з інвалідністю протягом 2022 року (вакантних посад), що подавались не пізніше ніж через 3 робочі дні з дати відкриття вакансії, а також копії газет із оголошеннями відповідача про наявні вакансії для працевлаштування інвалідів.

Позивачем не заперечено подання ДП «Львівська енергогенеруюча компанія» інформації про створення протягом 2022 року 7 робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, та не наведено фактів безпідставної відмови відповідачем особам з інвалідністю, які самостійно звертались до відповідача з метою працевлаштування або направлені державною службою зайнятості для такого працевлаштування.

Позивач вважає, що відповідач не вжив усіх заходів для працевлаштування осіб з інвалідністю за 2022 рік, це є порушенням вимог ст. 19 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», а тому зобов'язаний сплатити адміністративно-господарські санкції.

Норми матеріального права, якими регулюються спірні правовідносини

Згідно з частиною першою та другою статті 4 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» діяльність держави щодо інвалідів виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для забезпечення їхніх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами для участі в суспільному житті; соціальний захист інвалідів є складовою діяльності держави щодо забезпечення прав і можливостей інвалідів нарівні з іншими громадянами та полягає у наданні пенсії, державної допомоги, компенсаційних та інших виплат, пільг, соціальних послуг, здійсненні реабілітаційних заходів, встановленні опіки (піклування) або забезпеченні стороннього догляду.

Відповідно до частин першої та другої статті 17 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» з метою реалізації творчих і виробничих здібностей інвалідів та з урахуванням індивідуальних програм реабілітації їм забезпечується право працювати на підприємствах, в установах, організаціях, а також займатися підприємницькою та іншою трудовою діяльністю, яка не заборонена законом.

Підприємства, установи і організації за рахунок коштів Фонду соціального захисту інвалідів або за рішенням місцевої ради за рахунок власних коштів у разі потреби створюють спеціальні робочі місця для працевлаштування осіб з інвалідністю, здійснюючи для цього адаптацію основного і додаткового обладнання, технічного оснащення і пристосування тощо з урахуванням обмежених можливостей осіб з інвалідністю.

Згідно з частинами першою-третьою статті 18 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» забезпечення прав осіб з інвалідністю на працевлаштування та оплачувану роботу, в тому числі з умовою про виконання роботи вдома, здійснюється шляхом їх безпосереднього звернення до підприємств, установ, організацій чи до державної служби зайнятості.

Підбір робочого місця здійснюється переважно на підприємстві, де настала інвалідність, з урахуванням побажань особи з інвалідністю, наявних у неї професійних навичок і знань, а також рекомендацій медико-соціальної експертизи.

Підприємства, установи, організації, фізичні особи, які використовують найману працю, зобов'язані виділяти та створювати робочі місця для працевлаштування осіб з інвалідністю, у тому числі спеціальні робочі місця, створювати для них умови праці з урахуванням індивідуальних програм реабілітації і забезпечувати інші соціально-економічні гарантії, передбачені законодавством, надавати державній службі зайнятості інформацію, необхідну для організації працевлаштування осіб з інвалідністю, і звітувати Фонду соціального захисту інвалідів про

зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

За правилами частин першої-третьої, п'ятої, шостої, десятої статті 19 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» для підприємств, установ, організацій, у тому числі підприємств, організацій громадських організацій інвалідів, фізичних осіб, які використовують найману працю, установлюється норматив робочих місць для працевлаштування інвалідів у розмірі чотирьох відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік, а якщо працює від 8 до 25 осіб, - у кількості одного робочого місця.

Підприємства, установи, організації, у тому числі підприємства, організації громадських організацій інвалідів, фізичні особи, які використовують найману працю, самостійно розраховують кількість робочих місць для працевлаштування інвалідів відповідно до нормативу, встановленого частиною першою цієї статті, і забезпечують працевлаштування інвалідів. При розрахунках кількість робочих місць округлюється до цілого значення.

Підприємства, установи, організації, у тому числі підприємства, організації громадських організацій інвалідів, фізичні особи, які використовують найману працю, самостійно здійснюють працевлаштування інвалідів у рахунок нормативів робочих місць виходячи з вимог статті 18 цього Закону.

Виконанням нормативу робочих місць у кількості, визначеній згідно з частиною першою цієї статті, вважається працевлаштування підприємством, установою, організацією, у тому числі підприємством, організацією громадських організацій інвалідів, фізичною особою, яка використовує найману працю, інвалідів, для яких це місце роботи є основним.

Керівники підприємств, установ, організацій, у тому числі підприємств, організацій громадських організацій інвалідів, фізичні особи, які використовують найману працю, у разі незабезпечення виконання нормативів робочих місць для працевлаштування інвалідів, неподання Фонду соціального захисту інвалідів звіту про зайнятість та працевлаштування інвалідів несуть відповідальність у встановленому законом порядку.

При цьому, підприємства, установи, організації, у тому числі підприємства, організації громадських організацій інвалідів, фізичні особи, які використовують найману працю, самостійно розраховують кількість робочих місць для працевлаштування інвалідів відповідно до нормативу, встановленого частиною першою статті 19 і забезпечують працевлаштування інвалідів.

У свою чергу, виконанням нормативу робочих місць, за змістом частини п'ятої статті 19 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», вважається працевлаштування підприємством, установою, організацією, у тому числі підприємством, організацією громадських організацій інвалідів, фізичною особою, яка використовує найману працю інвалідів, для яких це місце роботи є основним.

Частина перша статті 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» встановлює, що підприємства, установи, організації, у тому числі підприємства, організації громадських організацій інвалідів, фізичні особи, які використовують найману працю, де середньооблікова чисельність працюючих інвалідів менша, ніж встановлено нормативом, передбаченим статтею 19 цього Закону, щороку сплачують відповідним відділенням Фонду соціального захисту інвалідів адміністративно-господарські санкції, сума яких визначається в розмірі середньої річної заробітної плати на відповідному підприємстві, установі, організації, у тому числі підприємстві, організації громадських організацій інвалідів, фізичної особи, які використовують найману працю, за кожне робоче місце, призначене для працевлаштування інваліда і не зайняте інвалідом.

Так, відповідно до частини першої статті 218 Господарського кодексу України підставою господарсько-правової відповідальності учасника господарських відносин є вчинене ним правопорушення у сфері господарювання.

Частиною другою наведеної статті передбачено, що учасник господарських відносин відповідає за невиконання або неналежне виконання господарського зобов'язання чи порушення правил здійснення господарської діяльності, якщо не доведе, що ним вжито усіх залежних від нього заходів для недопущення господарського правопорушення.

За приписами п. 4 ч. 3 ст. 50 Закону України "Про зайнятість населення" роботодавці зобов'язані: своєчасно та в повному обсязі у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, за погодженням з центральним органом виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у галузі статистики, подавати територіальним органам центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, інформацію про попит на робочу силу (вакансії); заплановане масове вивільнення працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, у тому числі ліквідацією, реорганізацією або перепрофілюванням підприємств, установ, організацій, скороченням чисельності або штату працівників підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання за два місяці до вивільнення.

На виконання п. 4 ч. 3 ст. 50 Закону України "Про зайнятість населення" наказом Міністерства соціальної політики України № 316 від 31.05.2013 затверджено Порядок подання форми звітності № 3-ПН "Інформація про попит на робочу силу (вакансії)". Відповідно до цих правових актів на роботодавців покладено обов'язок подавати до відповідного центру зайнятості звітність форми №3-ПН за наявності у роботодавця попиту на робочу силу (вакансії) не пізніше ніж через 3 робочі дні з дати відкриття вакансії.

Для вирішення завдання у зошиті для виконання практичного завдання Вам необхідно:

1) визначити вид судового рішення, яке, на Вашу думку, має бути ухвалено судом апеляційної інстанції за результатами розгляду модельної справи відповідно до встановлених у завданні умов;

2) продовжити викладення тексту судового рішення.

Датою виконання практичного завдання необхідно вважати дату складення іспиту.